

**HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI
CENTAR DOMOVINSKOG RATA**

10000 Zagreb, Marulićev trg 21

Tel/fax. +3851 48-28-268/221

Žr.račun HPB: HR 92 2390001-1100322371

MB: 1909592, OIB: 57527861125, RAZDJEL:055 GLAVA:35 RKP:40623

e-mail: centar@centardomovinskograta.hr

IZVJEŠĆE O RADU CENTRA ZA 2020.

Klasa: 001-02/21-03/06

Ur.broj: 568-01-21-01

U Zagrebu, 10. prosinca 2021.

Sadržaj:*

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj.....	3
II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata.....	5
III. Izdavačka djelatnost	17
IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost (izložbe, promocije izdanja Centra, skupovi, predavanja i tribine u organizaciji ili suorganizaciji Centra te radovi zaposlenika Centra).....	18

*Radi detaljnijeg uvida u rad Centra, u dodatku ovog Izvješća o radu Centra za 2020. na web stranici Centra (www.centardomovinskograta.hr) navedeni su nazivi svih fondova arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, teme i datumi održanih izložbi, te datumi održanih predavanja, autori i nazivi radova, kao i nazivi svih objavljenih knjiga koje je Centar objavio kao nakladnik ili sunakladnik ili su zaposlenice i zaposlenici Centra kao autori knjiga i poglavlja u knjigama te kao urednici knjiga znatno doprinjeli njihovu objavljivanju.

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj

Ovo se izvješće odnosi na aktivnosti i izdavačku djelatnost Centra u 2020. godini. Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Centar) utemeljen je kao javna znanstvena ustanova - specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata. Centar je osnovan na zahtjev Sabora Republike Hrvatske, osnivač Centra je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture RH, u okviru ovlasti Vlade RH. Smješten je u zgradi Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevom trgu 21 u Zagrebu. Odluka o osnivanju Centra potvrđena je na Saboru RH u prosincu 2004. godine, a imenovanjem v. d. ravnatelja 2. ožujka 2005. godine Centar je počeo s radom. Zapošljavanjem zaposlenika u veljači 2006. godine, nakon provedenoga javnog natječaja, završen je glavni dio ustrojavanja Centra. Od tada se u Centru intenzivno prikuplja i sređuje gradivo iz Domovinskoga rata, te provode programske aktivnosti u cilju znanstvenog prikaza događaja iz Domovinskog rata.

Od sredine veljače 2019. u Centru radi **19 zaposlenih** na neodređeno vrijeme.

Većina zaposlenika su diplomirani povjesničari (trenutno je četvero zaposlenika na doktorskom studiju, a osam su doktori znanosti, od toga je njih sedmero doktoriralo na temama iz razoblja Domovinskog rata). Svi zaposlenici Centra kojima je to uvjet za posao položili su stručni arhivski ispit, a veći dio njih stekao je arhivska zvanja, tako da Centar ima 10 zaposlenika sa zvanjem viši arhivist (Mate Rupić, Ana Holjevac Tuković, Slaven Ružić, Josipa Maras Kraljević, Janja Sekula Gibač, Domagoj Štefančić, Natko Martinić Jerčić, Julija Barunčić Pletikosić, Ivan Brigović i Ivan Radoš), dva zaposlenika sa zvanjem arhivist specijalist (Željka Križe i Ilija Vučur), tri zaposlenika sa zvanjem arhivist (Petar Mijić, Tomislav Šulj i Ante Nazor), jednog zaposlenika na radnom mjestu arhivski tehničar (Daniel Šošarić) i jednog zaposlenika na radnom mjestu informatički referent (Nikola Perić).

Uz to, dvije zaposlenice zaposlene su na administrativnim poslovima (financijskim i pravnim) – univ. spec. oec. i struč. admin. publ. (specijalist javne uprave) te dipl. ekonomist.

Tijekom 2020. još je jedna djelatnica (Željka Križe) stekla znanstveno zvanje („znanstveni suradnik“), tako da Centar sada, zajedno s ravnateljem, ima šest zaposlenika sa znanstvenim zvanjima (Ante Nazor, Julija Barunčić Pletikosić, Ana Holjevac Tuković, Janja Sekula Gibač, Slaven Ružić i Željka Križe) i tri zaposlenika s nastavnim zvanjima (Ante Nazor, Julija Barunčić Pletikosić i Ana Holjevac Tuković). Zahvaljujući stečenim znanstveno-nastavnim zvanjima, tijekom 2019. stekli su su uvjeti za upis Centra u registar znanstvenih ustanova. HMDCDR je tijekom 2020. godine pokrenuo postupak inicijalne akreditacije iz područja humanističkih znanosti za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti u znanstvenom području humanističkih znanosti. Centar je predao svu potrebnu dokumentaciju te je Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH u lipnju 2020. predalo zahtjev HMDCDR-a Agenciji za znanost i visoko obrazovanje. Procedura akreditacijskog postupka u završila je u prosincu 2020. godine (u siječnju 2021. Agencija za znanost i visoko obrazovanje donijela je akreditacijsku preporuku za izdavanje Dopusnice, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja 10. veljače 2021. izdalo je HMDCDR-u Dopusnicu za obavljanje znanstvene djelatnosti).

Arhivska djelatnost Centra organizirana je kroz:

Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, koji je prema Pravilniku o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada Centra podijeljen na:

- Odsjek za konvencionalno gradivo
- Odsjek za nekonvencionalno gradivo (fotografija, film, videozapisi).

Uz spomenuti Odjel u Centru su kao zasebne jedinice ustrojene:

- Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata i
- Odjel općih i financijsko-knjigovodstvenih poslova koji je podijeljen na:
 - Odsjek za upravno-pravne i opće poslove
 - Odsjek za računovodstvo i financije.

Organizacijska shema Centra:

Prilikom ustrojavanja Centra, uzimajući u obzir strategiju razvoja Centra, uz postojeće odjele neophodne za arhivsku djelatnost, planiran je i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata (predviđen Pravilnikom o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada, a u skladu sa zadaćama u Zakonu o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, NN 178/04).

II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata

- prikupljanje i zaštita arhivskog gradiva iz Domovinskog rata;
- sređivanje gradiva „Republike Srpske Krajine“ (RSK);
- selekcija i priprema dokumenata za tiskanje knjiga iz serije: *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990. - 1995. – dokumenti*;
- stvaranje memoarskog gradiva (intervjui sa zapovjednicima i pripadnicima ratnih postrojbi te sudionicima pojedinih događaja),
- traženje dokumenata iz arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, te pravosudnih tijela kao i ostalih korisnika,
- priprema gradiva za pregled na zahtjev pravosudnih tjela te ostalih korisnika,
- kulturno-prosvjetna djelatnost i izdavačka djelatnost Centra.

Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, uz redovnu djelatnost određenu Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, tijekom godine je istraživao i obrađivao zahtjeve zaprimljene od raznih državnih institucija.

Za čuvanje preuzetog i prikupljenog gradiva osigurana su potrebna spremišta. Konvencionalno gradivo čuva se u spremištima u Centru (150 m²) i spremištu u Kerestincu (205,16 m²), koje zbog visine prostora može primiti više od 1000 dužnih metara gradiva, a nekonvencionalno gradivo čuva se u primjerenim uvjetima u posebnim spremištima u Hrvatskom državnom arhivu u Kerestincu i Hrvatskoj kinoteci. Kao i prošle godine, zbog rekonstrukcije spremišta u Kerestincu koje provodi Hrvatski državni arhiv, trenutno su kapaciteti ukupne površine spremišta koje Centar ima na raspolaganju smanjeni do završetka spomenute rekonstrukcije. U drugoj polovici godine Centar je, u sklopu projekta digitalizacije arhivskog gradiva iz Domovinskog rata, koje je provedeno u sklopu Ministarstva hrvatskih branitelja, koristio još oko 50 m² prostora u kojem je smještena ekipa i oprema za digitalizaciju gradiva.

Prikupljanje i zaštita arhivskog gradiva:

(pripremili: Mate Rupiće i Ana Holjevac Tuković)

U 2020. Centar je preuzimanjem po službenoj dužnosti, darovanjem i otkupom arhivskog gradiva prikupio: oko 2 **d/m (20 kutija)** gradiva, 164 medija nekonvencionalnog gradiva (VHS, DVD i gradiva na vanjskom disku ili stiku), 797 fotografija, 8 digitalnih vojnih zemljovida, 58 časopisa periodike iz razdoblja 1985.–1997., 18 sati memoarskog gradiva i 300 kartica teksta memoarskog gradiva.

Tijekom 2020. nastavljen je projekt digitalizacije fotoarhiva (negativa i fotografija) i program zaštite arhivskog gradiva, odnosno pokrenuta je suradnja HMDCDR-a i Središnjeg vojnog arhiva MORH-a, te je do kraja godine izvršeno **zaštitno snimanje 5237 pojedinačnih negativa**.

Odsjek za *konvencionalno* gradivo: do prosinca 2019. Centar je imao oko **1785 d/m**, odnosno oko 17.850 kutija, a tijekom 2020. preuzeto je oko 2 **d/m gradiva (20 kutija)** od donatora gradiva) tako da Centar sada ima **1787 d/m (17.870 kutija)**.

Odsjek za *nekonvencionalno* arhivsko gradivo je sredinom studenoga 2020. imao 30 TB arhivskog gradiva u digitalnom obliku (uz napomenu da je iskoristivi prostor možda nešto manji, to jest da je oko 25 TB, jer se na međuspremniku gubi prostor). S

porastom arhivskog gradiva, koje je pohranjeno na vanjskom disku i izraženo u digitalnim mjernim jedinicama, znatno je smanjen dosadašnji broj tehničkih jedinica (cd, dvd-a). Treba napomenuti da se u procesu digitaliziranja, prebacivanja zapisa s VHS vrpce na digitalni medij, prvotno stvaraju dvd formati, koji se kasnije radi smanjenja zauzetog prostora na vanjskom disku i radi operativnosti, prebacuju u *avi* format. Uslijed prebacivanja dvd formata u *avi* format, veličina izražena u digitalnim mjernim jedinicama podložna je promjenama.

U skladu s navedenim napušta se pohrana na tehničkim jedinicama (cd-ima i dvd-ima) te se na vanjskom disku i poslužitelju (serveru) formirala digitalna baza arhivskog gradiva koja sadrži **251 digitalnu mapu**.

Ukupno, krajem 2020. Centar kroz formirane zbirke ima pohranjeno nekonvencionalno gradivo.

a) Zbirka videozapisa ima oko 4107 sati videozapisa (krajem 2019. bilo je oko 4080);
b) Zbirka fotografija ima 81.927 slikovnih zapisa (krajem 2019. bilo je oko 80.500 slikovnih zapisa); U bazi podataka, predviđenoj za obradu i pretraživanje fotografije *IN archive*, obrađeno je i opisano, zaključno s krajem 2020. godine 19.808 fotografija (uz zaštitno snimanje 5237 pojedinačnih negativna iz Središnjeg arhiva MORH-a koje su navedene u gornjem dijelu teksta, ali snimke zahtijevaju arhivsku obradu kako bi ih se pridružilo Zbirci fotografija);

Zbog izvanredne situacije tijekom 2020. (pandemija korone, zemljotres) i preusmjerenja rada na projekt ažuriranja baze podataka smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu nije bilo brojčanog povećanja u *IN archive*.

c) Zbirka memoarskog gradiva ima oko 798 sati audio-zapisa (krajem 2019. bilo ih je oko 780);

d) Zbirka vojnih zemljovida ima 395 digitalnih zemljovida (krajem 2019. bilo ih je 387);

e) Zbirka dokumenata ima 393,3 GB digitalnih dokumenata.

Tijekom 2020. digitalizirano je 2.093.197 stranica arhivskog gradiva iz Domovinskog rata (do 1. prosinca 2019. ukupno je digitalizirano 4.279.965 stranica, pa bi prema tome broj ukupno digitaliziranih stranica iznosio 6.723.162, međutim ustanovljeno je da pojedine cjeline skeniranog gradiva preuzetog od druge ustanove nisu bile cjelovito skenirane, pa se pristupilo ponovnom skeniranju kako bi gradivo bilo cjelovito, jer je procijenjeno da će to ići brže nego pretraga radi utvrđivanja koje stranice nisu skenirane).

Tako je do kraja 2020. HMDCDR ukupno imao digitaliziranih nešto manje od **3 TB (oko 2,9 TB)** stranica arhivskog gradiva iz Domovinskog rata (Kerestinec 2,5 TB + 393,3 GB, tj. oko 0,4 TB u zbirci digitalnih dokumenata).

Od toga je na lokaciji Kerestinec skenirano oko **2,5 TB (tj. 5.464.221)** stranica arhivskog gradiva iz Domovinskog rata.

Do kraja 2020., u suradnji s Ministarstvom hrvatskih branitelja na projektu digitalizacije arhivskog gradiva koji se provodi na lokaciji Kerestinec, završen je višegodišnji projekt digitalizacije posebnog gradiva hrvatske provenijencije, u kojemu je digitalizirano **10.422** kutija arhivskoga gradiva, odnosno **5.380.031** listova A4/A3. Preostala količina od 84.190 skeniranih stranica odnosi se na 251 kutija gradiva MORH-a i 16 kutija posebnog gradiva hrvatske provenijencije.

Zbirka digitalnih dokumenata ima **0,4 TB**, odnosno **393,3 GB**, ne računajući dokumente preuzete od Međunarodnog suda za ratne zločine počinjene na području

bivše Jugoslavije (International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia ICTY) koji iznose 253,32 GB.

Gradivo koje je Centar digitalizirao ili preuzeo već digitalizirano odnosi se na cjeline:

- gradivo hrvatske provenijencije **273,89 GB**,
- gradivo srpske provenijencije nastalo radom paradržavnih tijela na okupiranom području RH **6 GB**,
- gradivo JNA **3 GB**,
- periodika, hemerotečno gradivo (hrvatske i strane provenijencije) **4 GB**,
- gradivo hrvatskog iseljništva **1 GB**,
- gradivo nastalo na okupiranom području Hrvatskog Podunavlja (gradivo iz Muzeja Ilok) **6,05 GB**,
- osobni fond Janka Bobetka (arhivsko gradivo – dokumenti) **28,01 GB**
- PU Vukovar **71,35 GB** (oko 36.453 stranice PS Tovarnik, 45.657 stranica dokumenata iz gradiva PU /SUP/ Vukovar).

U ukupan zbroj nije uračunata digitalizacija knjiga za digitalnu knjižnicu niti digitalizacija dokumenata za potrebe računovodstva, ali i korisnika, koja sadrži nekoliko tisuća skeniranih stranica godišnje.

Korisnička služba:

Tijekom 2020. Centar je imao 96 korisnika zavedena u urudžbenom zapisniku (neki od korisnika tražili su gradivo više puta), koji su koristili najmanje 96 kutija arhivskog gradiva (u 2019. bilo je 83 korisnika koji su koristili 236 kutija) te više od 100 upita na koje je odgovoreno.

**FONDOVI CIVILNE I VOJNE PROVENIJENCIJE POHRANJENI U
HMDCDR-U:**

A. UPRAVA

B. PRAVOSUĐE

C. ARHIVSKO GRADIVO VOJNE PROVENIJENCIJE

- JUGOSLAVENSKA NARODNA ARMIIJA

- VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE

- ZONSKI ŠTABOVI TERITORIJALNE OBRANE VRSK (Sjeverna Dalmacija, Lika, Banija, Kordun, zapadna Slavonija)

- KORPUSI VRSK (7. sjevernodalmatinski korpus SVK (Knin), 15. lički korpus SVK (Korenica), 21. kordunaški korpus SVK (Petrova gora), 39. banijski korpus SVK (Petrinja), 18. zapadnoslavonski korpus SVK, 11. slavonsko-baranjski korpus SVK, Gardijska brigada VRSK)

- VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE (1. krajiški korpus, 2. krajiški korpus)

E. KULTURA, ZNANOST I INFORMIRANJE

F. ZDRAVSTVO

G. GOSPODARSTVO

H. POLITIČKE STRANKE, DRUŠTVENO-POLITIČKE ORGANIZACIJE I SINDIKATI

I. VJERSKE USTANOVE

J. OSOBNI FONDOVI

K. ZBIRKE KONVENCIONALNOG I NEKONVENCIONALNOG ARHIVSKOG GRADIVA (Zbirka fotografija Domovinskog rata, Zbirka videozapisa, Zbirka stampata, Zbirka tiskovina, Zbirka memoarskog gradiva, Digitalna zbirka dokumenata, Zbirka UNPROFOR-a, Zbirka vojnih zemljovida, Zbirka dokumenata o Domovinskom ratu u Bosni i Hercegovini)

L. NOVI FONDOVI HRVATSKE PROVENIJENCIJE (Udruga „Mi za našu Gardu“ /1991. - 2013./, Krizni štab Zagreb /1991. – 1992./, Krizni štab Virovitica /1991. – 1992./, Krizni štab Vinkovci /1991. – 1992./, Krizni štab Karlovac /1991. – 1992./, Ministarstvo obrane RH /1991. – 1995./ ...)

Za pojedine fondove i zbirke napravljeni su sumarni inventari, analitički inventari ili inventarni popisi prema zahtjevima struke; dakako, sređivanjem rasutog gradiva i preuzimanjem novog gradiva fondovi se nadopunjuju, a njihovo nadopunjavanje i sređivanje trajat će sve do konačnog preuzimanja cjelokupnog gradiva od institucija RH.

Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata

- organizacija i/ili sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima o Domovinskom ratu,
- organizacija i/ili sudjelovanje na promocijama izdavačke djelatnosti Centra i drugih srodnih ustanova,
- organizacija i priprema predavanja o Domovinskom ratu učenicima u školama u Hrvatskoj, kao i na javnim tribinama u Hrvatskoj i inozemstvu, na poziv raznih znanstvenih i kulturnih ustanova te udruga,
- pisanje i/ili uređivanje stručnih i znanstvenih radova
- priprema izložbi s tematikom Domovinskog rata te
- ostali poslovi utvrđeni programom rada Centra, odnosno poslovi koje obavljaju i kolege u Odjelu za arhivsko gradivo.

Nastavljen je rad na projektu *Izravni demografski gubici Republike Hrvatske u Domovinskom ratu*, odnosno unos podataka u bazu podataka Centra o poginulima u Domovinskom ratu na okupiranom području RH (područje „RSK“, dakle uglavnom osobe srpske narodnosti).

Do početka prosinca 2019. u bazu smrtno stradalih hrvatskih građana u Domovinskom ratu uneseni su podaci za oko 21.500 osoba, od toga 8410 hrvatskih branitelja. Naime, tijekom 2019. Centar je objedinio sve podatke o smrtno stradalim građanima RH u Domovinskom ratu u jednu bazu podataka i počeo s provjerom okolnosti njihova stradanja. Tijekom 2020., u dogovoru s Ministarstvom hrvatskih branitelja i Ministarstvom unutarnjih poslova, nastavljeno je s provjerama dnevnih izvješća o stradanju civila tijekom Domovinskog rata, kako bi se utvrdilo tko je žrtva ratnoga djelovanja, a čija smrt nije povezana s ratnim djelovanjem. Također, provedeno je ažuriranje postojećih podataka u spomenutoj bazi, koje je pokazalo da znatan broj navedenih nije smrtno stradao od posljedica rata, pa su takvi uklonjeni iz spomenute baze i prebačeni u posebnu bazu kako bi se zadržali njihovi podaci, jer iako nisu žrtve rata, činjenica je da su smrtno stradali u vrijeme rata, pa da ih se može lako provjeriti u slučaju potrebe analize nekih drugih popisa koji su javno objavljeni.

Tako je u prosincu 2020. u bazi smrtno stradalih hrvatskih građana u Domovinskom ratu bilo navedeno 19.828 osoba; od toga 12.433 vojnika (8707 hrvatskih branitelja i 3726 pripadnika JNA i srpskih paravojnih postrojbi) i 6486 civila (2825 civila na slobodnom dijelu RH i 3661 civil na okupiranom području, od toga 1610 Hrvata), a za 909 osoba nije bio poznat status.

Naravno, ažuriranje će se nastaviti i u 2021., tako da ovdje navedeni broj vjerojatno neće biti isti.

U prosincu 2019. Centar je potpisao Ugovor o suradnji s Leksikografskim zavodom Miroslav Krleža iz Zagreba na projektu pokretanja i izrade enciklopedijskog portala Domovinskog rata. Zamišljeno je da sadržaj koji će portal kontinuirano objavljivati sadrži pregled informacija o najvažnijim političkim i vojnim događajima, osobama, institucijama i dr. iz razdoblja Domovinskog rata. Tijekom 2020. imenovano je uredništvo Portala (u kojemu su uz glavne urednike, ravnatelje Centra i Leksikografskoga zavoda MK, i troje članova iz HMDCDR-a i dvoje iz LZMK, kao i dva povjesničara s Hrvatskoga instituta za povijest). Izrađen je detaljan abecedarij Portala sa svim podacima o naslovima članaka predviđenih za pisanje, predviđenom opsegu kao i eventualnim priložima kojima će svaki pojedini članak biti popraćen (Abecedarij obuhvaća 16 osnovnih tematskih područja koja su raščlanjena na manje

tematske cjeline i podcjeline). Također, do kraja 2020. zaposlenici HMDCDR-a napisali su deset tekstova uređenih za objavu na Portalu.

Knjižnica Centra

Krajem 2020., knjižnica Centra imala je 1571 pojedinačna naslova (sredinom studenoga 2019. imala je 1509), odnosno 2325 knjige (krajem 2019. imala je 2243 knjige). Uz to u digitalnoj knjižnici još je 553 naslova (krajem 2019. bilo je 545 naslova).

III. Izdavačka djelatnost

Od 2006. do kraja 2020. Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio (ili je objavljeno uz značajnu stručnu pomoć zaposlenika Centra) 105 knjiga i zbornika: među njima jedna trojezična i 13 dvojezičnih knjiga: 12 hrvatsko-engleskih i 1 hrvatsko-francuska te 6 samo na engleskom; ne računajući kataloge i 3 izdanja na Amazonu.

Od sredine prosinca 2019. do kraja 2020. Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio (ili je objavljeno uz značajnu stručnu pomoć zaposlenika Centra) 6 knjiga:

- Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990. - 1995. - dokumenti - knjiga 22: *Agresija JNA i srpskih postrojbi (Kordun, 1991.-1992.)*, urednici Ivan Brigović – Domagoj Štefančić, DA Gospić – HMDCDR, Zagreb, kolovoz 2020.
- Zlatko Pinter, *Progon i stradanje Hrvata u Vojvodini tijekom Domovinskog rata (prilog kronologiji srbijanskog terora nad Hrvatima u istočnom Srijemu, Banatu i Bačkoj od 1986. do 1995.)*, Zagreb, prosinac 2020.
- *Policija Daruvar u Domovinskom ratu*, Udruga hrvatske policije branitelja Daruvara '91 – HMDCDR, Daruvar-Zagreb, kolovoz 2020.
- Mladen Genc, *Svjetlopisni dnevnik s ratnog puta / Photographic Diary of a War Journey*, Državni arhiv Varaždin – HMDCDR, Zagreb, 2020.
- *DOMOVINSKI RAT I ZLOČINI NAD HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI, 1991. - 1995. (pregled političkih i vojnih događaja u Hrvatskoj i BiH s posebnim osvrtom na muslimansko-hrvatski sukob u BiH te popis ubijenih civila Hrvata u BiH i zarobljenih pripadnika HVO-a, kao prilog istraživanju zločina srpskih i muslimanskih snaga nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini od 1991. do 1995. godine) / THE CROATIAN WAR OF INDEPENDENCE AND CRIMES COMMITTED AGAINST CROATS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA 1991 – 1995 (an overview of political and military events in the Croatian War of Independence, with special emphasis on the Muslim-Croat conflict in Bosnia and Herzegovina and a list of Croatian civilians and HVO POWs killed in Bosnia and Herzegovina, as a contribution to the research of crimes against Croats in BiH committed by the Serb and Muslim forces 1991-1995)*, Knjiga 1-2, Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata – Hrvatska zvona, Zagreb – Mostar, siječanj 2020.; ISBN 978-953-7439-96-5 (Knj. 1 – 624 str.) ISBN 978-953-7439-97-2 (Knj. 2 – 296 str.); ukupno 920 str. (dvojezična – hrvatski i engleski)
/DOMOVINSKI RAT I ZLOČINI NAD HRVATIMA U BOSNI I

HERCEGOVINI, 1991. - 1995. (pregled političkih i vojnih događaja u Hrvatskoj i BiH s posebnim osvrtom na muslimansko-hrvatski sukob u BiH te popis ubijenih civila Hrvata u BiH i zarobljenih pripadnika HVO-a, kao prilog istraživanju zločina srpskih i muslimanskih snaga nad Hrvatima u Bosni i Hercegovini od 1991. do 1995. godine), (samo na hrvatskom, uz poboljšane zemljovide), Zagreb – Mostar, 2020./

- Andrijana Perković Paloš, *Vlada demokratskog jedinstva*, Zagreb, 2020.

IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost 2020.

(teme izložbi, naslovi i autori pojedinih radova, te mjesta i datumi održavanja skupova u 2020. prikazani su u Dodatku Izvješću o radu Centra u 2020. na web stranici Centra: www.centardomovinskograta.hr)

Znanstveni i stručni radovi:

Uz šest (6) knjiga čiji su autori ili urednici zaposlenici Centra, tijekom 2020. godine objavljeno je (9) ili je u pripremi za tisak (4) u znanstvenim ili stručnim časopisima, knjigama, monografijama i zbornicima te ostalim stručnim i stručno-publicističkim tiskovinama ukupno trinaest (13) znanstvenih ili stručnih radova zaposlenika Centra s temama iz Domovinskog rata (u taj broj nisu uračunati radovi koji su 2020. objavljeni na raznim portalima, kao i u pojedinim dnevnim i periodičnim tiskovinama ili časopisima ako su u manjem obimu, npr. za *Hrvatski vojnik* i slično). Tijekom godine zaposlenice i zaposlenici Centra priredili su više članaka za potrebe Enciklopedije/Leksikona o Domovinskom ratu, a bili su i recenzenti više stručnih i znanstvenih radova.

Znanstveni i stručni skupovi, javne tribine, predavanja i promocije, te pojava u medijima 2020.:

Tijekom 2020., zbog pandemije korone, zaposlenice i zaposlenici Centra održali su znatno manji broj predavanja i promocija nego što su to činili prethodnih godina. Sudjelovali su kao predavači ili promotori sa **29** izlaganja na ukupno **21** događaju (2019. bilo ih je 82): znanstvenih i stručnih skupova (osam skupova na kojima su zaposlenici Centra predstavili 11 tema), promocija izdavačke djelatnosti (pet promocija na kojima su devet puta govorili zaposlenici Centra), predavanja u školama ili studentima i polaznicima Hrvatskog vojnog učilišta (osam predavanja koje su održali zaposlenici Centra – na sedam predavanja bio je jedan predavač, a jednom ih je bilo dvoje). U spomenuti broj nisu uračunata predavanja koje zaposlenice i zaposlenici Centra drže kao vanjski suradnici - predavači u okviru kolegija o Domovinskom ratu na sveučilištima u Hrvatskoj.

Zaposlenici Centra sudjelovali su u pripremi izložbe fotografija o Domovinskom ratu. Tijekom 2020. zaposlenici Centra govorili su u medijima (televizija, radio, portali – tzv. podcast, tiskovine) ili se u medijima govorilo o radu i izdanjima Centra ukupno **43** puta (tijekom 2019. u medijima su bili najmanje 30 puta), od toga: od toga 24 puta u emisijama emitiranim na televiziji, deset puta u emisijama emitiranim na radiju, pet puta na portalima (tzv. podcast emisije), a intervjui sa zaposlenicima Centra u tiskovinama su objavljeni četiri puta. U navedeni broj nisu uračunate izjave zaposlenica i zaposlenika Centra navedene na raznim portalima.

Uz to, zaposlenici Centra govorili su u pet dokumentarnih filmova o Domovinskom ratu koji su tijekom 2020. emitirani na televiziji.

Stručno usavršavanje: Centar je krajem 2020. imao 8 doktora znanosti (Ana Holjevac Tuković, Janja Sekula Gibač, Slaven Ružić, Julija Barunčić Pletikosić, Natko Martinić Jerčić, Željka Križe, Ivan Radoš i Ante Nazor). Četvero zaposlenika i zaposlenica Centra bilo je na doktorskom studiju iz nacionalne povijesti 20. stoljeća - Domovinski rat (Ivan Brigović, Josipa Maras Kraljević, Ilija Vučur i Domagoj Štefančić). Sve troškove stjecanja doktorata i znanstvenih zvanja, kao i stručnih usavršavanja za svoje djelatnike Centar je uspio platiti vlastitim sredstvima.

Izvješće sastavio ravnatelj Centra:
Prof. dr. sc. Ante Nazor, v.r.